

**Zbierka hudobnín K. G. Richtera
1862 – 1902**

Opis archívnej zbierky

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Referencecode	SK_1570_15575	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Zbierka hudobnín K. G. Richtera	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1862 – 1902	Časový rozsah
3.1.4.	Levelofdesription	archívna zbierka	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and mediumof theunit o description (quantity, bulk, or size)	0,75 bm (6 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Nameofcreator(s)	Karol Gašpar Richter (1848 – 1902) – hudobný skladateľ a kapelník 71. pešieho pluku v Trenčíne	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrativehistory	Gašpar Richter patrí medzi významných vojenských kapelníkov Rakúsko-Uhorska. Narodil 31. júla 1848 v Chebe, v minulosti Eger (Česká republika). Bol žiakom regenschorihho a kapelníka Karla Spohra v Chebe, hru na husle ho učil koncertný majster a mestský kapelník v Chebe J. Kolbenschlag. Dňa 18. mája 1867 bol Richter odvedený k 2. práporu poľných strelcov, ktorý bol v rokoch 1866 – 1868 posádkou v Chebe. Kapelníkom hudby tohto práporu bol Anton Lehar a Richter pravdepodobne k hudbe streleckého práporu nastúpil dobrovoľne. Po zrušení kapiel streleckého práporu v roku 1868, preložili Richtera k pešiemu pluku č. 71, ktorý bol vtedy posádkou v Terezíne. V roku 1879 boli dva prápory pluku preložené	Dejiny správy pôvodcu

		<p>do Mostaru (Bosna a Hercegovina) a zrejme vtedy sa Richter stal kapelníkom cisárskeho a kráľovského pešieho pluku 71. U tohto pluku slúžil a s ním sa presúval až do konca svojho života. V roku 1882 sa stálym sídlom veliteľstva 71. pešieho pluku, jeho dvoch poľných práporov a náhradného práporu stal Trenčín. Richter prešiel do Trenčína a neskôr do Viedne, keď tam v roku 1894 preložili veliteľstvo pluku a o pár rokov nato aj dva jeho prápory. Po návrate do Trenčína Richter ochorel a 30. januára 1902 tu aj zomrel.</p> <p>Gašpar Richter mal manželku Teréziu, rodenú Schrabek a päť detí – troch synov a dve dcéry. Z toho iba jedna dcéra Terézia Mária Jozefa sa dožila dospelosti.</p>	
3.2.3.	Archivalhistory	<p>Zbierka vznikla z činnosti skladateľa a kapelníka c. a k. pešieho pluku 71 v Trenčíne Gašpara Richtera. Po jeho smrti ju okolo roku 1920 jeho manželka odovzdala provinciálovi piaristov, regionálnemu historikovi a spisovateľovi Jozefovi Braneckému. Ten zbierku uložil v bývalom oratóriu piaristického kostola. Bola spojená s hudobnou zbierkou rektora Braneckého, jednotlivé skladby a listy boli rozhádzané a povkladané na nesprávne miesta. Bolo preto potrebné zbierky rozdeliť na dva samostatné celky. Časť tejto práce vykonal Dr. Gerhard Šebák sám v marci 1956 a časť spolu s poslucháčmi odboru archívniectva Univerzity Komenského v Bratislave. Následne bola zbierka so súhlasom J. Braneckého odovzdaná do úschovy Štátneho archívu v Bratislave, pobočky v Trenčíne.</p>	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediatesourceofacquisition or transfer	<p>Archívne dokumenty, ktoré sú predmetom zbierky boli odovzdané zo Štátneho archívu v Bratislave, pracovisko Trenčín Mestskému archívu v Trenčíne dňa 11. februára 1961 na základe rozhodnutia Slovenskej archívnej správy v Bratislave č. 50/19-1961 a v súlade s prípisom Štátneho archívu Bratislava č. 100/04-1961. Išlo o 6 archívnych škatúľ hudobných skladieb, ktoré boli zaevidované pod prírastkovým číslom 15. Uložené boli v budove Mestského národného výboru Trenčín, Mierové námestie č. 2 (vtedy Stalinovo námestie).</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	<p>Zachované archívne dokumenty zbierky Gašpara Richtera majú hodnotu nielen hudobnú, ale i dokumentárnu. Poskytujú prehľad o repertoári, a tým v určitej miere aj o činnosti kapely cisárskeho a kráľovského pešieho pluku č. 71 (nemecky Kaiserliches und königliches Infanterieregiment Nr. 71. Galgoczy), ktorého mužstvo sa regrutovalo prevažne z trenčianskej, oravskej a turčianskej stolice.</p> <p>Hudobný materiál Richterovej zbierky sa z veľkej časti povenienčne viaže na Trenčín.</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<p>Vznikol v období rokov 1862 – 1902. Zbierka obsahuje vlastné Richterove skladby, ale aj diela iných hudobných skladateľov, z ktorých mnohé prepisoval a zorchoval pre účely vlastnej kapely. Vlastné Richterove skladby sú určené pre klavír, sláčikové orchestrálne prednesy a dychovú hudbu. Tvoria približne tretinu celej zbierky. Väčšinou sú svetského charakteru, cirkevné skladby sú len ojedinelé, aj to v prepisoch. Niektoré Richterove skladby vyšli aj tlačou.</p> <p>Skladby vznikali na miestach, kde pôsobil. Okrem Trenčína to bola Bratislava, Viedeň Mostar, Nevešinj a iné. Poznal veľmi dobre aj ľudový spevný folklór. Jeho skladby preto čerpajú motívy nielen z nemeckej ľudovej tvorby, ale aj zo slovenských, maďarských a srbochorvátskych ľudových piesní. Najviac skladal pochody, ktoré mali vzťah k jeho pluku a aktuálnemu pôsobisku. Komponoval aj francúzske polky, mazúrky, ba aj zmesi.</p> <p>V cisárskej armáde bolo zvykom vymenovať niektorú významnú osobnosť dvora alebo verejného života za tzv. „majiteľa“ pluku. Takými patrónmi 71. pešieho pluku boli napr. toskánsky veľkvojvoda Leopold II., barón Rossbacher, pruský poľný maršál Helmuth von Moltke a rakúsko-uhorský poľný zbormajster Anton von Galgótzy. Každému z týchto patrónov, ale aj svojim plukovným veliteľom venoval Richter niektorú skladbu, väčšinou pochod.</p> <p>Ostatné diela zbierky sú tlačené alebo rozpísané skladby iných autorov, napríklad A. Riedela, R. Scheffera, L. Cherubiniho, J. Haydna, W. A. Mozarta, P. V. Hayeka a iných. Nachádza sa tu aj niekoľko hudobných skladieb významného slovenského entomológa, lekára, múzejníka, zoológa a botanika Karola Brančika, ktorý tiež založil Prírodovedný spolok župy Trenčianskej.</p> <p>Zbierka pravdepodobne neobsahuje celú Richterovu hudobnú tvorbu. Obsahuje 353 ks notovaných rukopisov a 52 ks notovaných tlačí. Hudobniny je možné využiť pre praktické prednesy a koncerty najmä dychových a sláčikových orchestrov, klavírne koncerty, ale aj pri štúdiu charakteru hudobných prednesov bývalých rakúsko-uhorských plukovných kapiel.</p> <p>Zbierka hudobnín K. G. Richtera má 405 inventárnych jednotiek z rokov 1862 – 1902. Meria 0,75 bm.</p>	
3.3.2.	Appraisal, destruction and	Informácie nie sú známe, ale je pravdepodobné, že vzhľadom na mimoriadnu dokumentárnu hodnotu neboli z fondu vyradené žiadne záznamy.	Vyradovanie a hodnotenie

	scheduling information		
3.3.3.	Accruals	Informácie nie sú známe.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Zbierka hudobnín Gašpara Richtera nemá žiadnu štruktúru. Hudobniny nie sú radené ani abecedne podľa názvu skladby, ani podľa ich autorov, príp. miesta vzniku a ani chronologicky podľa dátumu ich vzniku. Inventárnou jednotkou je každá jednotlivá skladba. Inventár obsahuje inventárne číslo, názov, prípadne druh skladby, meno autora a popis, pre koho je partitúra určená.	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing access	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /script of material	nemecký, maďarský, latinský, český	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobry	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Štátny archív Bratislava. Kolektív autorov: Hudobná zbierka Richter – Trenčín, 1862 – 1902, inventár, Bratislava 1957, evid. č. 1524	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, Kožušnícka 1, 911 05 Trenčín 5	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Informácie nie sú známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Štátny okresný archív Cheb, fond Archív mesta Cheb, evidencia obyvateľov.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	LENGOVÁ, Jana: Die Musiksammlung des Militärkapellmeisters Karl Kaspar Richter (1848–1902) in Trenčín. In: Kongressbericht Abony / Ungarn 1994. (=Alta Musica 18.) Suppan, Wolfgang (ed.). Tutzing : Hans Schneider, 1996, s. 335-353. ISBN 3-7952-	Informácie o publikovaní

		0847-5.	
3.6.1.	Note	Zbierka je depozitom vlastníka: Provincialát rehole piaristov na Slovensku so sídlom v Nových Sadoch.	Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	<p>Pozri 3.2.3 a 3.4.5.</p> <p>Triedenie, usporiadanie a inventarizácia zbierky sa vykonala v roku 1956.</p> <p>Úvod inventára Zbierky hudobník K. G. Richtera uvádza rozpis písmena „K“ ako Karol a „G“ ako Gašpar. Ako však vyplýva z údajov viacerých archívnych dokumentov, rodné meno Richtera je iba Gašpar. Na hudobníkach je jeho meno uvedené ako „C. Richter“, pričom písmeno „C“ znamená skratku mena „Caspar“, t. j. Gašpar. Je tiež možné, že k omylu došlo pri hľadaní údajov z rodnej matriky, kde je ako Karl uvedený farár, ktorý Gašpara Richtera krstil.</p> <p>Opis vyhotovila Mgr. Radka Mináriková v decembri 2023.</p>	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): GeneralInternational Standard ArchivalDescription, SecondEditiona metodického pokynu na tvorbu opisov archívnych súborov podľa všeobecného medzinárodného štandardu pre archívny opis ISAD (G) č. SVS-OAR1-2017/002532.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	12. 12. 2023	Dátum vyhotovenia opisu